

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învocoală —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

0 arteră osificată a bisericii

I

Consfătuirea dela Sinaia, la care și-a dat întâlnire lamura fruntașilor bisericii noastre din toate teritoriile României întregite, clerici și mireni, a primit ca bază de discuție pentru unificarea organizației întregii biserici românești Statutul nostru organic. Este acesta un titlu de glorie al bisericii noastre ardeleni și un nou omagiu adus marelui ei organizator, nemuritorului arhieru, Andrei Șaguna.

Experiențele făcute în curs de o jumătate de veac de viață constituțională sânt în măsură de a arăta lacunele, ce constată defectele acestei constituții și a indica astfel mijloacele de perfecționare, pentru-ca viitoarea organizare să servească drept cel mai potrivit stimulent de progres al vieții bisericești naționale.

Toate aceste chestiuni sânt de cădere a bărbatilor dela cărma bisericii, cari au avut rolul de conducători în exercitiul și controlul aparatului constituțional. Dar nu va fi superfluă nici contribuția celor ce privesc funcționarea constituției de jos în sus. Voi face deci cu acest prilej câte-va observații asupra unei singure părți constitutive a organismului bisericesc din provincia noastră mitropolitană, asupra protopresbiteratului.

II

Biserica creștină are la baza sa o dublă temelie: principiul ierarhic și sinodalitatea. Ambele principii au o tradiție, care urcă până la viața primilor creștini, a apostolilor. Ierarhia este instituită ca o concepție monarhică a lumii văzute, iar sinodalitatea a fost practică de înșiși apostolii, cari în soborul tuturor creștinilor s'au sfătuit pentru înlocuirea lui Iuda cu alt bărbat vrednic.

Această îmbinare fericită a principiului monarhic cu cel constituțional, ca un corectiv democratic, împiedecă absolutismul în biserică și între împrejurări externe prielnice, pe cari biserica ortodoxă nu le-a avut, îngăduie o dezvoltare armonică a organismului bisericii până la cea mai înaltă potență.

Statutul organic e redactat pe baza acestui caracter genuin al bisericii antice creștine. Precăderea ce o are sinodalitatea mireană asupra ierarhiei, n'a fost stricăcioasă între împrejurările noastre politice, căci singură ierarhia n'ar fi avut atâta rezistență față de atacurile guvernelor ungurești, dacă nu s'ar fi răzimat pe întreaga națiune română, constituită în sinoade parohiale și eparhiale.

III

Părțile constitutive ale unei dieceze sânt parohia, protopresbiteratul și eparhia. Acum toate constituțiile din lume prevăd pentru corporațiunile inferioare drepturi limitate; corporațiunilor superioare, compuse din elemente mai intelectuale și cu mai mult simț de răspundere, le acordă drepturi mai largi. Statutul organic însă prevede autonomie destul de mare, poate prea mare, pe seama parohiei, tratează însă foarte mășter protopopiatul. Așa de pildă sinodul parohial are drept să-și aleagă pe parohul său, pe când sinodul protopopesc are numai dreptul de candidare.

În epoca reformațiunii sinodul protopopesc numit și *soborul mic* era compus numai din preoți și avea drepturi mult mai extinse. În acest sobor se alegea protopopul, se designau deputații pentru *soborul mare* electoral. Soborul mic avea și drepturi justițiare și penale asupra clerului și poporului din protopopiat. Toate aceste drepturi le-a pierdut sinodul protopopesc, și conform paragrafilor respectivi din Statutul organic abia dacă mai are pentru ce să existe. Această operație ce s'a făcut protopopiatului în congresul legislativ din 1868 nu poate fi decât rezultatul conflictului dintre ierarhie (reprezentată mai mult de consistorialiști, decât de Șaguna) și aderenții sinodalității mirene (reprezentată prin ideologii democrați).

Consistorul pentru a-și întări vaza și autoritatea tindea să asigure oare cari prerogative organelor centrale și astfel a lipsit de unele drepturi câștigate protopopiatul; de altă parte mireni au combătut cu înverșunare corporațiunile compuse numai din clerici, cum era soborul cel mic, așa că acesta a fost aproape decapitat; făcând însă concesii consistorului au obținut pe sama sinodului și comitetului parohial sferă de competență, pe care nici cea mai democratică corporație similară din lume nu o are.

Aplicarea rațională și măsurată a ideilor democratice precum și experiența făcută cu statutul organic ne arată, că s'a făcut în privința acesta un salt prea mare.

Biserica este o instituție de drept divin. Deci conducerea ei în cele spirituale revine episcopatului și organelor centrale, cari vor da directiva și vor exercita controlul asupra organelor inferioare. A conduce însă corect chiar și numai o dieceză, cu privire la toate funcțiunile administrative, e imposibil. S'a văzut aceasta când d. p. a fost la ordinea zilei regularea stolei preoțești, care nici dela centru, nici în parohii nu s'a putut rezolvă, ci tot numai

prin corporațiunile protopopești (v. nr. 78 din Gaz. Trans. 1916 și nr. 2 Tel. Rom. 1918).

Deci se impune necondiționat o descentralizare. Aceasta însă nu poate merge până la limitele extreme.

Nici popoare cu o cultură veche nu au dat în constituțiile lor civile pe sama celor mai inferioare corporațiuni drepturile, pe cari le exercită la noi sinodul și comitetul parohial. Nu este chestiune publică bisericească, pe care sinodul și comitetul să nu o aibă în competența sa. Alegerea preotului, a învățătorilor, dările bisericești și școlare, chestiunile culturale, controlul moralității publice, toate le leagă și desleagă comitetul și sinodul parohial.

Dar dreptul în mâna omului simplu este o armă, de care foarte adeseori nu se știe folosi. Democrația împinsă la extrem cade în demagogie, unde nu totdeauna cei buni și vrednici se validează. Cunoaștem cazuri, când o alegere de preot a învrăjbit și agitat o comună ani de-a rândul în mod păgubitor. În satele noastre bântue atâtea patimi, se ciocnesc acolo atâtea interese, cari aproape toate își au eco-ul în organismul parohiei, așa că preotul își fărâmițează activitatea și își consumă nervii în lupte sterile.

Toate considerațiile conclud deci spre o descentralizare limitată, care se va opri la protopresbiterat.

Sinoadele protopopești sânt compuse din cele mai intelectuale elemente ale tractului, sânt destilate de patimile și interesele satelor și au desăvârșita cunoștință a trebuințelor unui tract.

Organismul protopopiatelor, dacă va fi întărit, dacă i se va lărgi sfera de activitate, poate deveni un brâu de forturi în susținerea prestigiului bisericii cu tot atâtea lumini aprinse pe întinsul hotarelor românești.

Statul român va lua asupra sa multe din problemele, cari până acum îi reveneau bisericii naționale; biserica va putea să-și adâncească și să-și lărgască sfera sa de activitate. Actele de caritate publică, ocrotirea orfanilor, propaganda religioasă, combaterea curentelor antireligioase, propaganda culturală, toate pot fi cu mult mai efectiv direcționate și susținute prin organismul protopopiatului, decât dela centrul diecezei sau prin parohiile izolate.

S'ar putea da un rol mai mare protopresbiteratului în procedura pentru instituirea parohilor și administrarea averilor bisericești.

Cei competenți vor afla proporția cea mai justă între elementul cleric și mirean, care va constitui această însemnată arteră

de legătură între poporul drept credincios și ierarhia bisericii noastre și-i vor fixa și cadrele conform importanței sale. Eu am voit numai să atrag atenția celor chemați asupra problemei.

Accentuez că o sferă mai largă de autonomie ar putea să introducă viață și în corporațiunile protopresbiterale, dintre cari foarte puține au avut îndrăzneala să pășască peste cadrele strâmte ale ȘS-ilor din Statutul organic și să ia inițiativa pentru acțiuni binefăcătoare de ordin filantropic, religios, școlar și cultural.

Interesul bisericii și al națiunii pretinde acum, ca fiecare centru protopopesc să fie un adevărat focar de lumină a evangheliei lui Hristos și de răspândire a culturii naționale. Deci pentru ca circulația unui curent de viață religioasă și culturală mai conștientă să poată trezi toate forțele organismului nostru bisericesc de sus până jos, transformând veriga de legătură, care este protopopiatul, din starea actuală de simplu oficiu de transmisiune dela parohie la eparhie și de aici îndărăt, socotim că va fi neapărat de trebuință, ca în studiile, ce se fac pentru modificarea și completarea Statutului organic, să se dea tuturor corporațiunilor protopresbiterale o sferă mai largă de activitate, și îndeosebi să se ia măsurile necesare, ca la sinoadele anuale să aibă nu numai dreptul, ci și datorința a lua parte toți preoții din protopopiat, căci chestiunile cari se pertractează și decid acolo, pe toți trebuie să-i intereseze în deplină măsură, fiind ei factorii de căpetenie la îndeplinirea tuturor deciziunilor de interes obștesc pentru protopopiatul întreg.

Emilian Stoica
preot.

Scoala și războiul

II

Relele cauzate școlii, prin lungimea războiului, sânt destul de mari.

Vom înșira câteva din aceste scăderi, fără a avea pretenția, să le dăm pe toate.

1. Învățătorul mobilizat, în decursul războiului și-a câștigat ce e drept o mulțime de cunoștințe. A ieșit însă din ogașa obișnuită, s'a desvâțat de a mai instrui cu arta pedagogică pe care o avea înainte de război. În tranșee n'a mai putut ține cont de progresele realizate pe terenul pedagogic. Un fel de noroc, că aceste progrese n'au luat proporții atât de mari, încât un învățător conștient și cu o inimă românească să nu poată complecta, ceea ce în cursul războiului a fost silit să negligeze.

2. Până când ceice luptau în tranșee se înduioșau până la lacrimi văzând scrișori făcute de mâna copiilor lor, cei rămași acasă abia dacă mai țineau cont de școală.

Năpădiți de năcazurile zilnice ei atrăgeau și pe micuții lor la lucrările lor, lăsând școala în grija învățătorului, care descurajat de această nepăsare, n'o mai cerceta nici el regulat. Astfel, educația și instrucția în acești 5 ani din urmă e sub critică. Am avut trista ocazie să văd cum elevi din clasele superioare abia erau în stare să facă în mod simplu de tot cele 4 operațiuni, sau să sgărie cu mare migală pe tablă o zicere simplă în construcție și formă.

3. Materialismul hădos a inficiat sufletul nu numai al țăranului nostru și al copilului său, dar chiar și al învățătorului. Răvna după câștig e din cale afară mare,

chiar și acum după revoluția din toamnă a dat orișicui să înțeleagă, că o avere câștigată cu puțină trudă, n'are preț. Cred, că oriși-care om, — să-i fi fost moralul cât de scăzut — în timpul revoluției și-a zis: «A fi cinstit e cel mai mare lucru».

4. Duhul anarhic, duhul de distrugere, infiltrat în cei mari pe diferitele câmpuri de luptă, unde nu totdeauna din lipsă arzătoare, ci mai de multe ori pentru a să paradeze cu câte o astfel de faptă, îi făcea pe unii să ia cartofii Polonului, alții snopii de grâu neimblățiți, folosindu-i ca așternut, ear pe alții găina și porcul Italianului, lăsând oamenii în urma lor plângând dimpreună cu copiii. Dărămarea de case și folosirea lor la tranșee, sau rechițiționarea vitelor din partea celor nechie-mați, de multe ori era încurajată și de superiori. Ne întrebăm cu groază, că ce facem în școală cu copiii astorfel de oameni?

5. Moralitatea la începutul războiului părea că crește, dar mai târziu ea a scăzut foarte mult. Venind țăranul nostru în contact cu tot felul de oameni, și-a însușit dela aceștia tot felul de apucături rele. Tot simțul moral sădit în inimile lor în decursul anilor de școală, ear mai târziu prin biserică, a fost aproape distrus în ultimii 2—3 ani, de urgia războiului.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război.

Organizarea universității din Cluj

În scopul reorganizării universității din Cluj se înființează pe ziua de 1 Iulie 1919 — pe lângă consiliul dirigent român din Transilvania, Bănat și părțile ungurene, o comisie universitară, care va funcționa până în momentul când va putea fi înlocuită prin senatul universității din Cluj, compus din consiliile facultăților acestuia.

Comisia universitară constă din 20 membri și anume: din 12 membri dela universitățile românești existente (câte trei de fiecare facultate) numiți de consiliul dirigent și din primii 8 profesori universitari ardeleni recomandați de cei 12 dintre concurenții la catedrele dela Cluj și numiți de consiliul dirigent.

Comisiunea universitară se împarte în 4 secțiuni pentru cele 4 facultăți (litere, științe, drept și medicină). Ea este prezidată de comisarul general al consiliului dirigent, care e în același timp și președintele secțiilor.

Sedințele comisiei se vor ține după trebuință în București, Sibiu, Cluj sau alte localități. Ele vor fi convocate de comisarul general. Membrii vor beneficia de o zi de concediu pentru zilele petrecute pe drum. Cel mai bătrân dintre membrii prezenți este substitutul președintelui, cel mai tânăr secretarul sedințelor. Hotărârile se iau cu majoritatea voturilor membrilor prezenți și sânt valabile numai dacă la sedință sânt mai mult decât jumătate din membri. Votarea se face în mod secret; președintele nu votează, dar votul lui decide în caz de paritate.

Sfera de activitate a comisiei este: Să propună catedrele necesare pentru singuraticile facultăți; să cerceteze cererile, documentele și lucrările intrate la concursul pentru catedrele vacante și să recomande pe candidați, fie dintre cei ce au concurat, fie dintre profesorii români sau străini, cari ar fi dispuși să primească vre-o catedră la universitatea din Cluj. În cazuri date comisiunea poate cere cu privire la opera științifică a candidaților și avizul sau rapoarte înscris dela profesorii de specialitate în afară de membri.

Comisiunea universitară va recomanda consiliului dirigent persoane cunoscute ei, pentru postul de profesori titulari (ordinari) pentru postul de profesori agregati (extraordinari) pentru postul de profesori stagiați și pentru postul de profesori docenți.

Profesorii stagiați sânt angajați pe termen de trei ani, în care timp ei trebuie să se supună unui examen de abilitare. Față de ei consiliul dirigent nu este legat prin nici un angajament, decât pe timpul acestor trei ani.

Docenți privați pot fi numai acei ce au trecut examenul de abilitare.

Comisiunea universitară lucrează în sedințe plenare și în sedințe ale secțiunilor. Rapoartele secțiunilor cu privire la listele catedrelor și la candidați se votează în sedințele plenare, fără discuție. Dacă propunerile secțiilor nu întrunesc majoritatea voturilor în comisiune, se pun din nou la votare. Dacă nici după a doua votare nu se poate obține majoritatea, se trimit înapoi la secție, care e datoare să vie cu un raport nou.

Propunerile comisiei universitare se transmit consiliului dirigent, care va numi profesori dintre candidații pe cari comisiunea prin raport întemeiat îi recomandă ca vrednici, sau va cere comisiei propuneri nouă.

În cazuri justificate consiliul dirigent își rezervă dreptul de a proceda și în afară de cadrele acestor propuneri ale comisiei. (B. P.)

Un apel la unirea oamenilor politici

Despre o încercare de unire a oamenilor politici din regat, scrie ziarul *Dacia* următoarele:

S'a anunțat că dl Teodor Mihali este în București, și că scopul venirii sale era să încerce o înțelegere a fruntașilor politici din vechiul regat, ca lupta să înceteze pe țăramul politic.

Misiunea aceasta și-a luat-o dl Mihali singur, fiindcă în Ardeal este un curent pronunțat printre români, cari nu văd altfel încetarea stării provizoratului de azi și prin urmare începerea muncii efective de consolidare, de cât prin unirea tuturor forțelor politice, hotărâte să trăinească România Mărită.

Luptele politice de la noi, au și peste Carpați un răsunet, care uneori pricinuește mai mult rău, de cât se poate închipui, iar în rândurile celor cari s'au îndoit de înfăptuirea României Mari, provoacă adesea dispoziții accentuate de îndoială și acum.

Dl Mihali și-a pus în București planul în aplicare. Stăruitor s'a dus la dl Ioan Brătianu, la dl Take Ionescu, la dl Marghiloman, la dl Iorga, la dl Mihail Cantacuzino, la dl Ionaș Grădișteanu, și li-a expus credința sa, făcând apel inimos, ca disputa politică să înceteze, să se unească toți într-o formă a unui guvern național și astfel să poată porni munca pozitivă a rânduirii țării.

După ce a văzut pe fruntașii politici, a venit la noi la redacție.

Am trecut cu mult interes o oră de convorbiri, care s'au încheiat cu expresiunea d-lui Mihali, că pare a fi răsunat în pustiu chemarea sa pentru înțelegerea bărbatilor politici din regat.

Între amănuntele, care au determinat pe dl Mihali să încerce unirea oamenilor noștri politici, este unul, care e absolut important ca mijloc de influență asupra cascadei de abuzuri și fraude, care s'a ivit pe ici pe colo și în atmosfera din Ardeal.

Ne spune dl Mihali:

— Când guvernul ar fi alcătuit din reprezentanți ai tuturor partidelor, atunci ar fi atâta clientelă, dornică de a fi satisfăcută prin tot soiul de permise și mai ales nepermise, că va fi peste putință să fie satisfăcută.

Măsurile care s'ar lua, ar fi luate imperios corespunzătoare marelui mulțimi. Individual fiind prea mulți de împăcat, va trebui ca toți, ca *toată* populația să beneficieze de dispozițiile unei administrații unitare.

DI Mihali ne mai vorbește și în chestiunea «rezistenței» — cea mai curentă chestiune — față de decisiunile conferinței de pace.

Rezistență, bine. Dar pentru moment, trebuie să se facă ceva efectiv, care să aibă o mai dură legătură cu rezistența morală de a nu primi condiții nedrepte, necorespunzătoare aspirațiilor de libertate ale statului național român.

Acel ceva efectiv, care să dea o tărie «rezistenței», dl Mihali îl vede într-o atitudine de împăciuire cu unii vecini... (Ungurii).

DI Mihali a apelat la unire, căci trebuie neapărat să se înceapă activitatea, ca să pună în stare de producere bogățiile naturale ale Ardealului.

Și în acest domeniu e nevoie de o politică economică unitară...

Declarațiile dlui I. Maniu

Intr-o convorbire avută cu ziaristi în București, la 11 I. c., dl I. Maniu li-a declarat următoarele:

Conferința de pace nu numai că a nesocotit tratatul de alianță din August 1916 al României, dar a trecut și peste dreptul de autodeterminațiune wilsonian respingând plebiscitul pentru Bănat, cerut de delegații români.

Drepturile minorităților, sub controlul marilor puteri, sânt imprecis formulate și inadmisibile, într-o cât ele nu sânt o formulă obștească pentru toate statele.

O asemenea clauză este jignitoare pentru poporul român, care prin hotărârile proclamate la Alba Iulia a pus la temelie Statului român mărît egalitatea de drepturi și libertatea pentru toate naționalitățile și confesiunile din cuprinsul său.

Nu se putea ca poporul român de peste Carpați care a fost victima asupririi altora, în ziua libertății sale să nesocotească drepturile altora, și din asuprit să se facă asupritor. Este un exemplu fără pereche în Europa, dat de români cari, în împrejurări excepționale și deținând nestingheriți de celelalte naționalități conlocuitoare întreaga putere din stat, au îndeplinit, totuși, fără întârziere și fără rezerve vederile politice proclamate la Alba Iulia.

Chestiunile economice prevăzute prin tratat cuprind primejdii prin lăsarea tranzitului și a vămilor la discreția străinătății.

Cu asemenea clauze sântem puși în neputință de a face față sarcinilor financiare ale războiului și de a ne crea o industrie absolut necesară unui stat modern bine încheat.

Asupra politicii de rezistență față cu aliații noștri, cari vor să ne impună o pace nedreaptă, numai o *solidarizare desăvârșită* a întregii Români poate influența conferința.

De aceea în lipsa parlamentului e nevoie de găsit un guvern care să fie expresia cea mai desăvârșită a unanimității românești...

Congresul comercianților

În sala Asociației, în Sibiu, s'a ținut Sâmbătă și Duminecă cel dintâi congres al comercianților români din Transilvania, Bănat, Maramurăș și Crișana.

Au luat parte la congres, în împrejurările actuale grele de comunicație, peste o sută de persoane, între care și delegați din București. De față, la deschiderea primei ședințe, este și dl R. Boilă, șeful resortului de alimentație, cu secretarii generali dela resortul de comerț și agricultură.

Adunarea o deschide Sâmbătă înainte d'ameazi dl Aurel Popescu, care arată marea importanță a întrunirii și organizării comercianților români.

După cuvântul dlilor I. Gruia, G. Precup și I. Iepure, a vorbit de V. Osvadă, care salută congresul făgăduind comercianților sprijinul Consiliului dirigent.

DI P. Bârsan, cere mai multă bunăvoință și mai mult ajutor dela autoritățile noastre de astăzi pentru clasa comercianților. Așteaptă în

deosebi ca Banca Generală comercială să nu favorizeze pe străini, în socoteala comercianților români.

În ședința de după amiază se desbate proiectul de statute al Asociației comercianților din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramurăș. Votându-se statutele, se înscriu membri și se încasează aproape o sută de mii de coroane.

În ziua a doua, Duminecă, se alege *comitetul central executiv*.

DI Dobrescu, delegat din vechiul regat, arată programul de lucrare al comercianților de acolo. Se primește ca punct de plecare pentru programul transilvănean.

După alte câteva cuvântări, ședința se ridică.

În adunarea de după amiază se ține prima ședință a *Asociației comercianților*, sub președinția dlui P. Bârsan.

Se stabilește programul de muncă și se încredințează comitetul cu înfăptuirea lui.

S'a mai decis înființarea unui organ de publicitate și a unei tipografii, susținute de o societate pe acții cu un capital corespunzător.

Intrunirile comercianților au decurs cu multă însuflețire.

Dorim Asociației comercianților români să ajungă cât mai de grabă un factor însemnat în economia națională a României întregite.

Știrile zilei

Având în vedere scumpirea hârtiei și urcarea plăților lucrătorilor din tipografie, începând din 1 Iulie a. c. prețul abonamentului la Telegraful Român se urcă dela Cor. 40 — la Cor. 60 — anual.

Administrația.

DI I. Maniu, Președintele Consiliului Dirigent, s'a napoiat Marți dela București unde a luat parte la consiliile ministeriale și a susținut punctul de vedere al Ardealului în fața actualei situații, care se va lămurii în scurtă vreme.

Inscrieri. Resortul Cultelor aduce la cunoștință publică, că înscrierile pentru anul școlar viitor la liceele de băieți și de fete preluate și susținute de statul român, se vor ține din 1—15 August.

Părinții și îngrijitorii sânt invitați să se prezinte cu băieții la direcțiunea liceelor respective, aducând cu sine toate actele de justificare.

Aviz. Joi, în 17 Iulie 1919, la 2 ore d. a. se vor împărți alimente (făină, fasole, ouă și slănină) cu prețurile maxime, pentru *familii române* mai lipsite, în deosebi pentru văduve cu copii, în *Curtea Asociațiunii*, Str. Șaguna Nr. 8. — Prezidenta Reuniunii Femeilor române

Prelungire. Terminul pentru înaintarea declarațiilor de despăgubire pentru Ardeal, Bănat și ținuturile românești din părțile ungurene se prelungește până la 1 Septembrie 1919.

Sinodul național al bisericilor reformate, reunit la Nîmes ca să consacre victoria dreptului și a libertății, a trimis telegrame de mulțumire președintelui Poincaré și guvernului francez.

Recolta. După știri dela București, recolta de toamnă din întreaga țară este deplin îndeșulătoare pentru alimentarea populației. În Muntenia recolta va fi destinată pentru export.

Mehadia cu vestitele sale izvoare, și gara, au fost preluate de Consiliul dirigent, resortul agriculturii, și puse la dispoziția publicului. Restaurantele și hotelurile stau la dispoziția vizitatorilor.

Hymen. Domnul Nicolae Albani, notar comunal în Mohu, s'a fidațat cu domnișoara Eugenia Caraban, fiica fostului notar din aceeași comună.

Adunare. Toți învățătorii români din județul Târnava-mică sânt poțiti la adunarea de constituire a secției județene, ce se va ține Sâmbătă în 2 August a. c. la 3 ore d. a. în sala festivă a casei județene din D. Sânmărtin.

Comisar arestat. Din Cluj se anunță: Comisarul de alimentație al județului Cojocna, cu numele Căciulă, fost funcționar de bancă, este arestat împreună cu trei evrei, pentru săvârșirea de grave abuzuri. Arestații sânt acuzați că au făcut speculații enorme și neiertate.

S'a pierdut un portofel de piele de crocodil, cu ceva bani mărunți, legitimație de călătorie, și o scrisoare dela Albina către Banca Carpaților București, o plenipotență subscrisă de Wilhelmine Rudolf.

Alienat evadat. Dela ospiciul alienaților din Sibiu a fugit bolnavul Iacob Turner, născut în Cuta, jud. Bacs-Bodrog. Semnamente: de 42 ani, religia rom. cat., plugar, de statură mijlocie, negricios, mustațele tunse, vorbește încet și greoi, e îmbrăcat în haine de pânză cu stam-pila institutului A. E.

La caz că s'ar afla, trebuie predat institutului numit, sau la cea mai apropiată autoritate polițienească.

Parohul Vasile Jina din Subpeatră, a binevoit a întregi cu câte cor. 90, în total 180 cor., legatele ce le-a întemeiat și anume «Legatul Virginia Jina» și «Legatul Învățătorul Ioan Paicu» pentru ajutorarea copiilor săraci din *Valea-Geoagiului* respective din *Calbor*, aplicați la meserii. Pentru noua jertfă adusă pe altarul clasei noastre de mijloc exprimă sincere mulțumite: *Vic. Tordășianu*, prezid. Reuniunii meseriașilor sibieni.

«Hiena». A apărut Nr. 12 al revistei de polemică politico-literară: «Hiena» redactată de dnii Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu, cu un bogat sumar.

Exemplarul 24 pagini cu numeroase ilustrații costă 50 bani.

Aviz. În zilele de 15, 17, 18 și 19 Iunie a. c. se fac exerciții artileristice de trageri la țintă pe locurile din apropierea Școalei de cadeți din Sibiu. Circulația și lucrul de câmp, în numitele zile, sânt oprite în partea locului.

Direcțiunea liceului „Mihai Viteazul” în Alba-Iulia

Înștiințare pentru înscriere

Înscrierile la liceul «Mihai Viteazul» în Alba-Iulia pentru anul școlar 1919—20 se vor face dela 1—15 August a. c. în cancelaria liceului zilnic dela orele 8—12 și 2—4.

Părinții sânt rugați a se prezenta în persoană împreună cu elevii, aducând următoarele acte:

1. Atestat școlar despre absolvirea clasei premergătoare;

2. Atestat de botez, și de revaccinare.

Taxa de plătit este 100 Coroane. Acei elevi, cari cer scutirea de didactru, au să prezinte atestat de paupertate și trebuie să dovedească progres în studii cel puțin bun. În anul școlar vor funcționa clasele I—V. Fetele se vor primi ca eleve extraordinare (privatiste).

Alba-Iulia, 11 Iulie 1919.

Direcțiunea.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Joi: *Blăstemul soarelui*, film senzațional. Titluri românești.

Începutul la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Joi și Vineri: *Vila misterioasă*, dramă detectivă în 4 acte.

Începutul la ora: 9 seara.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhidiecezană din Sibiu.

Nr. 196/1919.

(162) 2—3

Concurs repeti

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Cacova**, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în tab. B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și cu observarea dispozițiilor regulamentare să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 4 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medeanu
protopop.

Nr. 226/1919 prot.

(172) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea a 3 (trei) posturi de învățători la școala confesională ortodoxă română din **Talmăcel**, tractul Sibiu se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt:

1. Salarul fundamental, conform legii în vigoare dela biserică plătit în rate lunare anticipative. Adausele și eventualele gradații din ajutor de stat.

2. Cuartir, grădină și lemnele necesare în natură pentru fiecare învățător.

Dela învățători se pretinde, ca să provadă în conțelegere reciproc învățământul și în școala de repetiție. Cel ce va putea forma cor bisericesc, precum și cel ce va conduce școala de pomi și legumi, va primi remunerații deosebite.

Concurenții să-și înainteze rugărilor provăzute cu toate documentele de lipsă (atestat de botez, atestatul ultim dela școala medie, diploma de învățător, atestat de serviciu, eventual alte atestate recomandatoare) subsemnatului oficiu în termenul deschis, având a se prezenta și în biserică din **Talmăcel**, ca poporul să-i cunoască.

Sibiu, în 23 Iunie 1919.

Oficiul protopopesc al Sibiului.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Ad. Nr. 47/1919 c. p.

(171) 2—3

Concurs

Pentru întregirea a trei posturi vacante de învățători la școala populară rom. gr.-or. din **Rășinari**, protopresbiteratul Sibiului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele legale, și anume:

a) La postul I: Salar anual din mijloacele bisericii până la 1500 cor.; iar restul întregire dela stat. Relut de locuință 240 cor. din mijloacele bisericii.

b) La postul al II-lea: Ca la postul prim.

c) La postul al III-lea: Salar din mijloacele bisericii până la 1400 cor.; iar restul întregire dela stat. Relut de locuință 240 cor. din mijloacele bisericii.

Învățătorii instituiți sânt obligați a cânta la strană în Dumineci și sărbători, și după aptitudini: a conduce corul școlar, sau exercițiile practice în grădina școlară, sau gimnastica.

Concurenții sânt poftiți a se prezenta în comună până la expirarea concursului spre a fi cunoscuți.

Cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescise (atestat de botez, atestatul ultimei clase medii, diploma de învățător, ev. atestate de serviciu și cursuri speciale) se vor înainta oficiului protopresbiteral tractual.

Rășinari, din ședința comitetului parohial gr.-or. ținută la 9/22 Iunie 1919.

Maniu Lungu
paroh-președinte.

Eugen Crăciun
notar.

Nr. 232/1919. Aprobă:

Sibiu, în 23 Iunie 1919.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Nr. 268/1919.

(159) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului II de învățător la școala conf. gr.-or. română din **Romos**, protopresbiteratul Orăștiei, prin aceasta pe baza rezoluției consistoriale Nr. 3918/1919 Școl. se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

1. Salarul legal și anume: dela comuna bisericească Cor. 1400 și restul dela stat, cuartir și grădină în natură, lemne, amăsurat coalei de emolumente.

Concurenții să-și aștearnă petițiile cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în termen legal.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Bunea
notar.

Adam Basarab
preș. com. paroh.

Vasile Domșa
protopop.

Nr. 136/1919.

(160) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de paroh în parohia de clasa primă (I) **Brad**, protopresbiteratul Zarandului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea dispozițiilor regulamentare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Brad, la 13/26 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pompliu Piso
adm. protopop.

Nr. 3357/1919.

(173) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III **Sohar**, din protopresbiteratul Abrud, după ce la concursurile I—II nu s'a anunțat nici un concurent, în conformitate cu concluzul Sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911 se publică nou concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concursurile înzestrate cu documentele cerute se trimit în termenul deschis Consistoriului arhidiecezan; iar concurenții — cu observarea presciselor din regulamentul pentru parohii — se vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. a oficia, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc la 25 Iunie 1919.

Consistorul arhidiecezan.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcățian,

protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

Nr. 154/1919 prot.

(177) 1—3

Concurs

Pe baza statului organic §. 63 combinat cu §. 23 punct 5 și a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul național-bisericesc al mitropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania sub Nr. 136 protocolar din 1888; în conformitate și cu ordinul consistorial din ședința plenară din 7 Iunie 1919 Nr. 4439 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Zarandului.

Emolumentele împreunate cu acest post de protopresbiter sânt:

1. Dotația protopresbiterală din fondul general administrativ.

2. Competință legală din fondul protopresbiteral.

3. Venitele parohiei de clasa primă din Brad.

4. Taxele normale din vizitațiunile canonice.

5. Cuartir în natură.

Concurenții au să documenteze cvalificațiunea prescisa în concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Concurenții deodată cu concursurile lor au să aștearnă și o tabelă de cvalificațiunile după rubricile indicate în regulamentul congresual din 1888 pentru procedura la alegerea de protopresbiter §. 12.

Concursurile instruite cu toate documentele necesare să se subștearnă la consistorul arhidiecezan din Sibiu în răstimp de 30 de zile dela prima zi ce urmează după publicarea acestui concurs în ziarul «Telegraful Român».

Concursurile întrate după expirarea termenului nu se iau în considerare.

Brad, din ședința comitetului protopresbiteral al tractului Zarandului, ținută la 24 Iunie 1919.

Pompliu Piso m. p.,
adm. prot.

Ioan Micu m. p.,
notar.

Nr. 4847/1919 Plen.

Se aproabă și se publică.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului arhidiecezan, ținută la 1/14 Iulie 1919.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,

arhimandrit, vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar.

Nr. 373/1919 of. prot.

(174) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala primară conf. gr.-or. română din **Cupșeni**, protopresbiteratul Cetății-de-peatră, prin aceasta se publică concurs în «Telegraful Român» cu termen de 30 zile.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Salarul legal dela comuna bisericească din repartiție Cor. 300 și dela stat întreaga diferență, votată deja.

2. Relut de grădină Cor. 20.

3. Locuință deplin corespunzătoare în edificiul școlar și

4. Trei stânjini de lemne de foc, cu cari se va încălzi și sala de prelegeri.

Concurenții să-și înainteze petițiile cu documentele necesare subsemnatului oficiu în termenul fixat și să se prezinte în vre-o sărbătoare și în comună ca concurenți.

Lăpușul-unguresc, la 19 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Cetatea-de-peatră în conțelegere cu comitetul parohial din Cupșeni.

Andrei Ludu
protopop.